

X 246.

(1373) juli 18.

Neapel.

Ärkebiskop B(ernhard) av Neapel tillskriver fru Birgitta (Birgersdotter) i Rom och meddelar, att de uppenbarelser av Kristus, som hon mottog i Neapel (Rev. VII: 12 och 28), nu gå i uppfyllelse. Med sorg ser ärkebiskopen många fåfångt fly från Neapel till dess omgivningar, som om de därigenom skulle kunna gäcka Guds domar. Ärkebiskopen önskar, att fru Birgitta ville rådfråga Kristus, huruvida han borde lämna sitt ämbete och om vilket liv han borde leva för att behaga Honom. En av ärkebiskopens klerker, Johannellus, som han tidigare uppgivit vara (andligen) död till följd av sina synder, har förvandlats till en annan människa och gått in i klostret S. Victor i Marseille, medan han själv ehuru gammal fortsätter att hopa synder ute i världen.

I ett postskriptum till (Birgittas biktfader) herr P(etrus) ber ärkebiskopen denne dels att enträget bönfälla fru Birgitta om frälsningsbringande råd för hur han bör handla, dels att för hans räkning och på hans bekostnad låta avskrivna några av Birgittas uppenbarelser.

Orig., som troligen varit littera clausa på papper, saknas.

Avskrift [A], nära samtida, på papper, Sv. Riksark. (= Sv. RA Pappershandl. 1351—1400, nr 23). — Papperet är särskilt i sin övre del svårt angripet av fukt och texten på grund härav delvis skadad eller svårläst. Förlorad text har utfyllts efter B, om vilken se nedan.

En avskrift [B] före 1685 av den då ännu väsentligen oskadade A föreligger i Örnhielms Diplomatarium IX, pag. 345—346 (VHAA:s dep. i Sv. Riksark.); den av en kopist utförda, långt ifrån felfria avskriften har nödtorftigt rättats av Örnhielm. — Av varianter i B har i notapparaten endast ett urval anförts. De nuvarande textluckorna i A synas kunna helt tillfredsställande suppleras efter B. Därvid ha endast i A helt utplånade bokstäver satts inom klammer, under det att delvis bevarade bokstäver, som kunnat med säkerhet identifieras och kompletteras med hjälp av B, ej särskilt markerats.

Brevet, som är tidfäst till 11. indiktionen (d. v. s. under den aktuella tiden något av åren 1358 och 1373), härrör med säkerhet från 1373, eftersom de återopade uppenbarelserna av Birgitta rörande Neapel måste vara identiska med kapitlen 12 och 28 i Revelationernas 7. bok (ed. B. Bergh, 1967, s. 145 f. resp. 203 f.); av dessa kapitel, som grovt räknat falla inom tiden sommaren 1371—sommaren 1373, hänför sig det förra uppenbarligen till tiden december 1371—mars 1372 (se Birgittas itinerarium enl. codex Siena i Acta et Processus Canonizacionis beate Birgitte, ed. I. Collijn, 1924—1931, s. 636), det senare (= DS X 187) troligen till tiden oktober—november 1372 (se J. Öberg, Kring Birgitta, 1969, s. 4: A 8 och s. 5 f.; om kap. 12 jfr s. 9 not 31).

Det synes ej vara möjligt att med full säkerhet avgöra, vilken av Birgittas båda prästvigda biktfäder med namnet Petrus Olavi som åsyftas med "domine P." i brevets postskriptum. Båda voro närvarande i Rom vid tiden för Birgittas död 1373 23/7 (se Acta et Processus, s. 507). Titeln "dominus" skulle normalt tillkomma magister Petrus av Skänninge (om denne se K. B. Westman, Birgittastudier I, 1911, s. 17 f.), medan prior Petrus i Alvastra (cistercienser)kloster (Westman s. 15 f.) borde tituleras "frater"; så sker exempelvis också i kanonisationsprocessen s. 72, men prior Petrus kallas där även "dominus frater" (s. 287) eller blott "dominus" (så brev "1374" 23/1, DS X 300, traderat därstädes bl. a. s. 110 f.).

·B· archiepiscopus Neapolitanus

Salutacione in Domino nostro *Iesu Christo* premissa · Vobis domine mee notifico per presentes quod verba domini nostri [*I*es[u] [*Ch*]risti vobis reuelata in ciuitate Neapolitana executioni demandantur / ob quod que ante contempnebantur nunc v[eneran]tur / et hoc proprium stultorum vt qui insipientes sunt in delinquendo · sapientes efficiantur in pena · Et si non male arbitror sicut liberati de seruitute Egipti · omnes exceptis Caleph et Josue in deserto perierunt¹ / sic timeo quod hic pauci executionem ^a-Dei euitabunt^a / qui credunt fugiendo ciuita[t]em Neapolitanam vbi Deus in[c]ipit facere executionem suam · et ad loca circumuicina concurrendo s[in]e al[i]a^b [man]dacione Dei iudicia frustrare quod est impossibi[le] / Et ego pastor hoc dolens refero / qui oues perdo de quibus oportet me reddere rationem qua[m]^e

ignoro · Licet punicio sit permaxima / parua tamen sequitur correctio / Corporis mors timetur · et eius vita proro[gatur /] De anima que preciosior corpore · secundum quod apparet modicum curatur / cum vita non emendatur / penitencia non agit[ur] / s[atisc]atio negligitur / nec aliena restitu[ur]^d / quilibet credit a morte se pronunc fore reseruatum / Et sic in nobis fide[s] verbalis est et mortua cum operibus careamus²/ Ab alia parte regnum incipit diuidi · quare breuis erit consumacio / si Deus nos puniat iuste / et inter nos sine caritate vnus contra alium irruamus / Quare pro Deo[,] domina mea[,] instantissime supplico / quia officium michi commissum me vrget vt domino *Jesu Christo* · qui pro suis crucifixoribus exorauit et cuius misericordia copiosa est / vt ipse auertat mala premissa / non mala secundum Deum / sed iustissima / sed mala quantum ad nos qui medicinam Dei et eius curam negligimus / et eius vilipendimus correctionem · O vtinam placeret pro me toto vestro · infructuoso prelato dominum nostrum *Iesum Christum* consulere · an michi expediret dignitati cedere / et quam vitam sibi placens possem exercere / Vnus de clericis meis *Johannellus* quem indicabam peccatis mortuum repente in virum alterum est mutatus / et monachus Sancti Victoris in Marsilia egressus / et ego senex remaneo in seculo peccata accumulando · Altissimus dominus noster *Jesus Christus* in sua sancta gracia vos conseruet · Scriptum *Neapolim* · die · xviii^a · julij · xi iudictione.

Domine · P · vos requiro ex parte domini nostri *Iesu Christi* ^a-ut sitis infestus domine mee⁻³ · vt michi peregrino det consilia salubria de hiis que agere debeo · et quod faciatis michi scribi aliquas^e reuelaciones factas domine et mandare quantum mittam pro scribendo · Scriptum vt supra.

Över texten A: Superscripcio littere archiepiscopi Neapolitanj

Nobili et potenti domine · domine Brigide^f domine mee precipue detur in vrbe ·

På baksidan A: Jste littere scripte sunt per *Bernardum* beate Byrg[i]te in Watzstenom

l iiii (Uppsala domkyrkas lådsignum).

^a-^aGenom omställningstecken ändrat från euitabunt Dei A. ^baliqua B. ^cquoniam B. ^drestituuntur B, restituantur A. ^ealias B. ^fHärefter radväxling A.

¹Jfr *Vulg. Num. 14,30*. ²Jfr *Vulg. Jac. 2,20 och 26*. ³⁻³Ung. = ut dominam meam precibus fatigetis; om betydelsen av infestus jfr R. J. Deferrari—M. I. Barry, *A Lexicon of St. Thomas Aquinas (Baltimore 1948)*, s. v. infestus ("... troublesome") och infesto ("... trouble a person . . . in a persistent manner"), liksom även *Thesaurus Linguae Latinae VII: 1 (1964)*, sp. 1407 r. 69 f. och sp. 1409 r. 4 f. (s. v. infestus).

X 247.

1373 juli 24.

Henneke Höwepe säljer till skäliga män Holmsten och Johan Gulleesson, Asmund och Holmvid samt deras arvingar den gårdstomt i byn Laoküla (i S. Matthias' socken i Harrien, Estland), som Segebald Vredenbecke tidigare bebott, att evärdligen besittas enligt svensk rätt.

Avskrifter av M. Aschaneus: [A] i dennes dagbok vid Johannes Rudbeckius' visitation i Östersjöprovinserna 1627, Livonica-saml. II vol. 621, maskinfol. 152 r, Sv. Riksark.; [B] i en dennes Liber Collectaneus, bl. a. De documentis et diplomatibus Swecorum in Estonia et Livonia . . . habitantium, hs. Fb 9, pag. 19, Kungl. Biblioteket (om denna hs. se C. Schirren, Verzeichniss livländischer Geschichts-Quellen, 1861—1868, s. 211 f.). — I de båda avskriftssviterna ingår även bl. a. brev 1345 2/4 (DS 3925), i vidimation av biskop Magnus i Västerås 1354 (ej, såsom uppgives DS 3925 not, biskop Magnus i Arensburg från 1400-talets senare hälft).